

Отъ таъкъто начало не можеше да се чака сполука, ако и да прига Порта та нотата, която сега искатъ пакъ да подноветъ. Европейското съгласие най-добре се показа, когато въстанници ти подадоха нота. Австрийски комисар Баронъ Родичъ ги прѣдумваше да гледатъ само на Австрия, като на юдна тѣхна закрилница, и само отъ нея да чакатъ спасението си. Половинъ годинното клане и изгубено то врѣме въ празни прѣговори доказаха, че съ голи думи не може да се внуши довѣрие. Нито побѣгналото население скланяше да се върне, нито въстанници ти скланяха да сложатъ оръжието безъ здраво поръчителство. Въстанието се продължи, и мусулмански фанатизъмъ се распалваше повече.

Въ началото на май той избухна буйно въ Солунъ. Доведената въ градътъ, отъ мусулманети грабната българска мома, отне се отъ роднините ѝ; мусулманскити простаци се побуниха и убиха консулити французески и германски, безъ да се помръдне властъта. Това събитие възбуди вниманието на всички. Отъ всичкити държави дойдоха въ Солунско то пристанището по нѣколко военни кораби; поиска се удовлетворение. Таа случка съживи дѣятелността на дипломациата, която нѣколко врѣме напраздно тръсеше, какъ да поправи несполуката на графъ Андрапиевата нота. Сборътъ въ Берлинъ облегчи работата, и се рѣши да се поднови проектътъ за реформи, които се съдѣржаха въ нотата, нѣ съ допълнение на необходимо поръчителство. Това бѣше Берлински меморандумъ, въ който нѣмаше нишо такъвъ, което Европа да не приеме. Това най-добре се види отъ това, дѣто го прибра много лесно всичкити държави, освѣбънъ Англия. Въ тоя документъ само това бѣше повече, че той допушташе намисането за помиряването на Босна и на Херцеговина.

Нѣ въ това врѣме се размѣниха театрални декорации. Англия се отдѣли отъ концертътъ съ шумъ, като отхвърли меморандумътъ. Лошиятъ юзиди говореха, че тя е направила това нѣщо съ прѣдварително споразумѣніе, понѣ съ графъ Андрапи. Въ същото врѣме тутакси всички се научиха, че при входътъ на Дарданелски протокъ се є показала английската флота, и пръвий британски министъ обади, че цѣльта му є да брани британските интереси! Въ печатътъ се каза, че тия интереси са цѣлостта на Турция, като че ужъ я заплашвало завоевателно нападение отъ нѣкоя страна. Въ Цариградъ зеха да ставатъ юдно по друго съзаклетика и буни. Забѣлѣжително є, че свалението на Абдулъ Азиса бѣше прѣдказано отъ английските дописници. Повото правителство, намѣсто реформи, зе да се готви на война, и, като се славеше съ хвалебни пѣсни отъ печатити французски, австрийски и английски, залови се да прилага просвѣщениети си погледи въ България. Говореше се за нѣкааква си размирица въ България, за пригответването на въстание; наистина, въ двѣ-три мѣста имаше юдно малко опитване съ два дръвени топа и съ барутъ, който не можеше да се запали. Нѣ въ повечето европейски дописки, оште отъ начало зе да се потвърдава, че въ България се вършатъ страшни работи. Найдоха се прави люди, които обадиха на свѣтътъ истината. Колкото и да извѣстваваше английский посланикъ, колкото и да се смѣлчаваха английските министри и да не отговареха, катоказваха, че въстаници ти прѣувеличаватъ работити, правда та надви. Викъ отъ негодование се повдигна, кога се научи свѣтътъ за звѣрови подвиги на Ахмедъ ага, на Шевкетъ паша и на тѣхни сподвижници. А тия звѣрове бидоха наградени отъ Порта и до сега оште си оставатъ ненаизганизани. Страшни плѣнъ и пожаръ въ България напомноваше врѣме